

NEDERLAND VAN HET STIKSTOFSLOT: VRIJWILLIG VAN VEE- NAAR VEZELTEELT **Boeren krijgen keuzemodel: nieuw plan biedt alternatief verdienmodel via vezelteelt**

Den Haag, 13 juli 2025 - *Vrijgekomen landbouwgronden inzetten voor rendabele vezelteelt: dat is de kern van het plan Nederland van het stikstofslot: vrijwillig van vee- naar vezelteelt. Het plan is het afgelopen jaar ontwikkeld door initiatiefnemers uit de sector en voorziet in substantiële stikstofreductie en CO2-opslag, met een toekomstbestendig verdienmodel voor boeren middels inzet op vezelteelt. DE afgelopen periode heeft Steven van Eijck - Speciaal Regeringsvertegenwoordiger Circulaire Economie (SRCE) - het initiatief besproken met o.a. de betrokken ministeries, NGO's, boerenorganisaties, bedrijfsleven. Dit weekend is het plan onder zijn verantwoordelijkheid gestuurd aan de minister-president, de betrokken ministers en de landbouwcommissie van de Tweede Kamer.*

Het plan beoogt op vrijwillige basis te komen tot een landelijke reductie van de veestapel met gemiddeld 20%, grotendeels al ingezet via de bestaande uitkoopregelingen LBV/ LBV+, waarbij vrijgekomen hectares worden ingezet voor vezelteelt (zoals vlas, hennep, olifants- en mammoetgras). Bij de inzet van 80.000 hectare meerjarig vezelgewas, zo'n 7% van het totale landbouwareaal, zijn de problemen van stikstof en CO2 in de landbouw opgelost.

Centraal in het voorstel staat de vrijwillige deelname. 'Een belangrijk verschil met eerdere stikstofmaatregelen is dat dit plan inzet op keuzevrijheid en perspectief, in plaats van gedwongen beëindiging zonder alternatief,' aldus de initiatiefnemers. Wat erop neer komt dat boeren kunnen kiezen voor een reductie van 0 tot 100%, afhankelijk van hun situatie en voorkeuren. Vrijgekomen hectares worden vervolgens bebouwd met vezelteelt, waarbij boeren financieel geholpen worden door de overheid. 'De minder bewerkelijke vezelteelten blijken bijvoorbeeld een uitkomst voor boeren van wie de kinderen niet verder willen met melkvee', zegt Steven van Eijck, 'Dit leidt al tot constructies waarbij kinderen, naast de eigen banen, de boerderij met vezelteelt kunnen voortzetten, en het pensioen van de ouders geregeld is.'

Nationale Aanpak Biobased Bouwen (NABB) In het plan wordt samengewerkt met NABB, een aanpak die vezelteelt specifiek inzet voor biobased bouwmaterialen. Het nieuwe plan sluit daarop aan, maar gaat verder. Vezels worden ook verwerkt tot biochar, bioplastics, bio-ethanol, pulp en substraat. Daarmee is de aanpak multi-inzetbaar en gericht op een bredere circulaire economie. Samen met NABB wordt ingezet op zowel rotatiegewassen als meerjarige vezelteelt.

Focus op Natura 2000-gebieden De veestapelreductie, deels al ingezet via bestaande regelingen, wordt gerealiseerd in regio's waar de milieudruk het hoogst is, met name rond stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Door boeren de keuze te bieden hun grond te bebouwen met vezelteelt wordt tevens voorkomen dat sierteelt en andere teelten voor nieuwe problemen gaan zorgen.

Financiering: goedkoper alternatief binnen bestaande reserveringen Voor de uitvoering van het plan is een investering van circa €3,4 miljard nodig: €2 miljard voor vrijwillige veestapelreductie en €1,4 miljard voor de aanleg en begeleiding van 80.000 hectare vezelteelt. Deze bedragen passen binnen de bestaande reserveringen van de overheid.

Markt en ketenontwikkeling De benodigde markt voor de vezelgewassen is volop in ontwikkeling. De vraag komt onder andere van producenten van isolatiematerialen, bioplastics, biofuel/SAF, bodemverbeteraars en substraat. Eén van hen, Jacco Saaman | innovatie en commercieel directeur SPIE Nederland, formuleert het zo: 'Bio-ethanol is de brandstof van de toekomst en biedt samen met de MayMaantechnologie o.a. een oplossing voor de netcongestie. Voor die bio-ethanol hebben we 10.000-en hectares mammoetgras nodig, dus laten we morgen met elkaar om tafel gaan en Nederland weer lucht geven om te ondernemen!' Boer en ondernemer Loraine Westering: 'Tot voor kort werd isolatiemateriaal van vezelhenep (o.a. toegepast in het nieuwe Cambuurstadion) nog volledig in het buitenland verwerkt. In Friesland hebben we ondertussen een sterk regionaal netwerk van telers, woningcorporaties, bouwbedrijven, onderhoudspartijen en gemeenten om de toepassing van dit biobased isolatiemateriaal te realiseren. Vanaf komend jaar produceren we met GreenInclusive de eindproducten in Drachten, waarmee we een volledig regionale keten realiseren. Binnen een straal van 50 km wordt geteeld, verwerkt, geproduceerd en toegepast. Dankzij transparante prijsafspraken en afzetgaranties richting boeren is dit een efficiënte én eerlijke keten geworden, waar iedereen van profiteert.'

'Het plan laat zien dat stikstofreductie en toekomstperspectief voor de landbouw hand in hand in hand kunnen gaan. Door in te zetten op vrijwilligheid, regionale inpassing en economische benutting van duurzame gewassen, kan Nederland vanaf morgen van het stikstofslot', concludeert Van Eijck.
